

МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА НАСИЛИЕТО И ТОРМОЗА В УЧИЛИЩЕТО за учебната 2026/2027 година

I. ОБЩИ ПОЛОЖЕНИЯ

Настоящият Механизъм за противодействие на насилието и тормоза в Основно училище „Васил Левски“ – Враца е разработен за учебната 2026/2027 година. Той има за цел да осигури безопасна, подкрепяща и приобщаваща училищна среда, в която се зачитат достойнството, правата и индивидуалността на всяко дете.

Механизмът определя принципите, мерките, отговорностите и процедурите за превенция, разпознаване, сигнализиране, реакция, подкрепа, документиране и последващо проследяване на случаи на насилие и тормоз.

Документът се прилага спрямо всички участници в училищната общност – ученици, педагогически специалисти, непедagogически персонал, родители/настойници и други лица, намиращи се на територията на училището или участващи в училищни дейности.

II. ЦЕЛИ

- Превенция на насилието, тормоза и агресивното поведение.
- Създаване на сигурна, уважителна и подкрепяща училищна среда.
- Ранно разпознаване на рискови ситуации и уязвими ученици.
- Осигуряване на бърза, последователна и адекватна реакция при сигнал или установен случай.
- Подкрепа за пострадалия ученик, ученика, проявил насилие/тормоз, свидетелите и класа.
- Активно партньорство между училището, родителите и компетентните институции.
- Документиране, анализ и проследяване на предприетите мерки.

III. ОСНОВНИ ПРИНЦИПИ

- Нулева толерантност към насилието и тормоза.
- Незабавна и пропорционална реакция при риск за здравето и безопасността.
- Зачитане на достойнството и правата на всяко дете.
- Конфиденциалност и защита на личните данни.
- Недопускане на дискриминация.
- Индивидуален подход и възстановяване на безопасността.
- Работа в екип и споделена отговорност.
- Последователност, предвидимост и проследяване на резултатите.

IV. ОСНОВНИ ПОНЯТИЯ

Насилие е всяко действие или бездействие, което причинява или може да причини физическа, психическа, емоционална или друга вреда на дете.

Тормоз е повтарящо се или системно нежелано поведение, при което е налице дисбаланс на силите и което има за цел или резултат унижаване, изолиране, заплашване, нараняване или

поставяне на друг ученик в положение на страх и несигурност.

Кибертормоз е тормоз, осъществяван чрез електронни устройства, социални мрежи, чат приложения, онлайн платформи или други цифрови средства.

Агресивно поведение е поведение, насочено към причиняване на вреда, заплаха, унижение или нарушаване на личните граници на друг човек.

V. ФОРМИ НА НАСИЛИЕ И ТОРМОЗ

- Физическо – удряне, ритане, блъскане, скубане, повреждане или отнемане на вещи и други действия.
- Вербално – обиди, подигравки, заплахи, унижителни квалификации и системно провокиране.
- Психическо/емоционално – сплашване, унижение, изолация, манипулиране, системно отхвърляне.
- Социално – умишлено изключване от групата, разпространяване на слухове и настройване на други ученици.
- Кибертормоз – обидни публикации, съобщения, изображения, профили, групи, заплахи или разпространяване на унижително съдържание онлайн.
- Сексуално насилие/тормоз – нежелано сексуализирано поведение, коментари или действия. При съмнение или сигнал се предприемат незабавни мерки за защита на детето и се уведомяват компетентните органи съобразно приложимата нормативна уредба.

VI. ПРЕВЕНЦИЯ

1. Превенция на ниво училище

- В началото на учебната година се представят на учениците правилата за безопасно и уважително поведение.
- Провеждат се тематични инициативи, часове и дейности за емпатия, толерантност, управление на емоциите, разрешаване на конфликти и безопасно използване на интернет.
- Педагогическият съветник наблюдава рискови ситуации и подпомага класните ръководители.
- Провеждат се периодични срещи на екипа за обсъждане на тенденции и превантивни мерки.
- При необходимост се организират срещи с родители и външни специалисти.

2. Превенция на ниво клас

- Изработват се правила за уважително общуване и се обсъждат последствията при нарушаването им.
- Наблюдава се климатът в класа и взаимоотношенията между учениците.
- При установен риск се планират конкретни групови или индивидуални дейности.

3. Превенция на индивидуално ниво

- Осигурява се консултиране на ученици в риск.
- При необходимост се изготвя план за подкрепа.
- Поддържа се контакт с родителите/настойниците.
- Проследява се ефектът от предприетите мерки.

VII. ОТГОВОРНОСТИ

1. Директор

- Организира и контролира прилагането на механизма.
- Определя отговорни лица и при необходимост свиква екип за подкрепа.
- Осигурява взаимодействие с компетентните институции.
- Следи за документиране и отчетност на случаите.

2. Педагогически съветник – Кристина Константинова

- Координира превантивната работа по темата за насилието и тормоза.
- Приема и разглежда сигнали съобразно компетентността си.
- Провежда консултации с ученици и родители.
- Подпомага класните ръководители и педагогическите специалисти.
- Участва в оценката на риска и планирането на подкрепа.
- Поддържа необходимата документация и проследява предприетите мерки.
- При необходимост координира взаимодействието с психолог, ресурсен учител, медицинско лице, социални услуги и други компетентни структури.

3. Педагогически специалисти

- Наблюдават за признаци на насилие, тормоз и социална изолация.
- Реагират незабавно при непосредствен риск.
- Уведомяват директора и педагогическия съветник според случая.
- Не допускат публично унижаване, обвиняване или повторно травмиране на детето.

4. Родители/настойници

- Поддържат конструктивно взаимодействие с училището.
- Сигнализират при данни за насилие или тормоз.
- Съдействат за изпълнение на договорените мерки за подкрепа.
- Насърчават уважително и ненасилствено поведение.

5. Ученици

- Спазват правилата за безопасно и уважително общуване.
- Не участват в тормоз и не насърчават насилие.
- Сигнализират възрастен при наблюдаван или преживян случай.
- Подкрепят съученици, без да предприемат рискова саморазправа.

VIII. ПРОЦЕДУРА ПРИ СИГНАЛ ИЛИ УСТАНОВЕН СЛУЧАЙ

Стъпка 1 – Незабавна реакция

- Прекратяване на поведението и осигуряване на физическата безопасност.
- При необходимост се оказва първа помощ и се уведомява медицинско лице/112 съобразно

ситуацията.

- Децата се разделят, ако това е необходимо за предотвратяване на ескалация.

Стъпка 2 – Сигнализиране

- Сигнал може да бъде подаден от ученик, родител, педагогически специалист, непедagogически служител или друго лице.
- Сигналът се насочва към директора, педагогическия съветник, класния ръководител или друг служител, който незабавно го предава на отговорното лице.

Стъпка 3 – Първоначална оценка

- Установяват се участниците, видът на поведението, времето, мястото и непосредственият риск.
- Разговаря се с участниците поотделно, спокойно и без внушаване на вина.
- Оценява се необходимостта от медицинска, психологическа, социална или друга подкрепа.

Стъпка 4 – Документиране

- Случаят се описва в съответната училищна документация.
- Документират се фактите, предприетите действия, уведомяванията и договорените мерки.
- Документите се съхраняват при спазване на изискванията за защита на личните данни.

Стъпка 5 – Уведомяване и подкрепа

- Родителите/настойниците се уведомяват по подходящ начин според случая.

- При риск за детето или данни за нарушение, изискващо институционална намеса, се уведомяват компетентните органи по установения ред.
- На пострадалия ученик се осигурява подкрепа и безопасна среда.
- На ученика, проявил насилие/тормоз, се предоставя възможност за работа върху поведението и отговорността му.

Стъпка 6 – Проследяване

- След предприемане на мерките се извършва последваща проверка на ситуацията.
- Педагогическият съветник проследява състоянието на участниците и при необходимост актуализира мерките.
- При повторение на поведението се прави нова оценка на риска и се предприемат допълнителни действия.

IX. НИВА НА РЕАКЦИЯ

Нивото на реакция се определя според тежестта, честотата, продължителността, възрастта на участниците, наличието на заплахата за здравето и безопасността и други относими обстоятелства.

- Ниво 1 – конфликтна ситуация или единична проява без данни за системен тормоз: незабавна педагогическа реакция, разговор, възстановяване на правилата и наблюдение.
- Ниво 2 – повторяемо или по-сериозно поведение: включване на педагогическия съветник, уведомяване на родителите, план за подкрепа и проследяване.
- Ниво 3 – тежък случай, непосредствен риск, сериозно физическо/психическо насилие или данни за престъпление: незабавни мерки за защита, уведомяване на директора и компетентните институции съобразно закона и вътрешните процедури.

X. ПОДКРЕПА НА УЧАСТНИЦИТЕ

- Пострадалото дете получава сигурност, изслушване, емоционална подкрепа и при необходимост насочване към специалист.
- Детето, проявило насилие/тормоз, получава подкрепа за осъзнаване на поведението, поемане на отговорност и изграждане на алтернативни стратегии.
- Свидетелите получават възможност да споделят преживяното и се насърчават към безопасно сигнализиране.
- Класът може да бъде включен в дейности за възстановяване на позитивния климат, без публично обсъждане на лични подробности по случая.

XI. КИБЕРТОРМОЗ

- При сигнал се запазва наличната информация по безопасен начин, без съдържанието да се разпространява допълнително.
- Уведомява се педагогическият съветник/директорът.
- На ученика се оказва подкрепа и се обсъждат безопасни действия онлайн.
- При заплахи, изнудване, сексуализирано съдържание или други тежки случаи се предприема незабавно институционално действие съобразно приложимата нормативна уредба.

XII. ДОКУМЕНТИРАНЕ

- Регистър/дневник на постъпилите сигнали и предприетите действия, съобразно приетата училищна практика.
- Протоколи/служебни бележки от срещи и разговори, когато са необходими.
- Планове за подкрепа и проследяване.
- Годишен анализ на установените тенденции и предприетите превантивни мерки.

Документацията се съхранява при спазване на изискванията за поверителност и защита на личните данни.

XIII. ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ИНСТИТУЦИИ

При случаи, които надхвърлят възможностите на училището или съдържат данни за риск за живота, здравето, безопасността или развитието на дете, училището предприема действия за уведомяване и взаимодействие с компетентните институции по установения нормативен ред.

XIV. ПРЕВАНТИВЕН ПЛАН ЗА 2026/2027 Г.

Период Дейност Отговорник Очакван резултат

Септември 2026 - Запознаване на учениците и родителите с правилата и механизма – Педагогически съветник / класни ръководители; Информирана училищна общност.

Октомври 2026 - Дейности за толерантност, емпатия и уважително общуване – Педагогически съветник / класни ръководители; Подобряване на взаимоотношенията.

Ноември–декември 2026 - Работа по безопасност онлайн и превенция на кибертормоза – Педагогически съветник / учители; Повишена дигитална безопасност - Педагогически съветник

Януари–февруари 2027 - Наблюдение и оценка на училищния климат - Педагогически Съветник; Ранно идентифициране на риск – Педагогически съветник

Март–април 2027 - Тематични инициативи за ненасилствено разрешаване на конфликти – Класни ръководители/ педагогически съветник; Умения за управление на конфликти

Май–юни 2027 - Годишен анализ и оценка на ефективността на мерките – Педагогически съветник /ръководство; Отчет и препоръки за следващата година – Педагогически съветник/ръководство.

XV. МОНИТОРИНГ И ОЦЕНКА

- Брой и вид на постъпилите сигнали.
- Време за реакция и предприети мерки.
- Повторяемост на случаите.
- Ефект от индивидуалната и груповата подкрепа.
- Обратна връзка от ученици, родители и педагогически специалисти.
- Препоръки за подобряване на училищната политика.

XVI. ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

Настоящият механизъм се прилага през учебната 2026/2027 година и се актуализира при промени в нормативната уредба, организацията на училището или установена необходимост. Всички служители на училището са длъжни да познават и спазват настоящия механизъм в рамките на своите компетентности.

Механизмът се приема от Педагогическия съвет и се утвърждава от директора на Основно училище „Васил Левски“ – Враца.

Изготвил: Кристина Константинова – педагогически съветник

Дата: 14.09.2026 г.

Утвърдил: Директор: _____

Решение на Педагогически съвет №: 11 _____